

Instruction för dem, som hafwa inseende öfwer Stadens Brand-Sprutor och Brandredskap

Instruction

för dem,

som hafwa inseende öfwer

Stadens Brand-Sprutor

och

Brandredskap.

Carlskrona 1825,

Tryckt i Kongl. Am:ts Boktryckeriet hos P. E. Flygare.

Utdrag af Brand-Instruction för Carlskrona Stad af den 26 October 1822.

I Cap.

Om Styrelsen.

1. §.

Då till följe af Kongl. Maj:ts den 17 Febr. 1726 för Carlskrona Stad Nådigst fastställde Brand-Reglemente, 2 Cap. 4 §., uti Stadens allmänna Brandhus så wäl till Amiralitets- som alla Stadens Innewånares tjenst, Twenne Brand-Sprutor med wise dertill hörande Brandredskaps-persedlar, alltid skola finnas i förråd, och enligt 5 §. desse Brandredskaps-persedlar blifwa under inseende, utom Stadens Police-Borgmästare, af Deputerade, hwilka äga att berörde Redskap till fulls antal anskaffa och sedan riktigt och färdigt hålla samt fond dertill med en wis procent af det å alla Stadens bebyggda eller instängda Fastigheter wid allmänna Bewillnings-Taxeringen åsatt värde blifwit anslagen; så kommer Styrelsen deröfwer under namn af Stadens Brandredskaps-Direction, att utgöras af Sju Personer, hwaraf en Ledamot i Förvaltningen af Stadens Jord och en del Ekonomiska ärenden, som af berörde Förvaltning utses, samt af Löst. Borgerskapet Trenne Handlande och Trenne Handtwerkare jemte Twenne Suppleanter, hwilka uppå Directionens förslag och som derwid bör fästa uppmärksamhet å de i Stadens fyra Hufwudqvarter utsedde Brandmästare, af Wällofl. Magistraten förordnas.

2. §.

Desse Ledamöter af Löst. Borgerskapet äga icke, utan uppwisligt lagligt och godkänt förfall, kallelsen sig undandraga.

3. §.

Af de inom Directionen längst anwände, utgå, om de det åstunda, i början af hwartannat år efter lottning twenne och en af Suppleanterne.

4. §.

uppå Directionens anmälan om afgang, utses och förordnas ersättning.

3 Cap.

Indelning wid Sprutwerken.

26. §.

Hwarje Spruta bör tilldelas sin egen Föreståndare eller Directeur, som uti Directionen äger Säte och Stämma. De böra hwar för sig hafwa noga vårdnad derå, att hwarderas Sprutwerk genom Sprutmästarens föranstaltande alltid måga befinnas uti tjenstfärdigt stånd,

27. §.

Wid första tecken till uppkommen Wådeld, böra de genast inställa sig i Stadens Brandhus och ofördröjeligen genom de hwarje Spruta tilldelte Sprutlag låta afföra Sprutor och Redskap till Brandstället, der största utrymmet är att tillgå och till verksamhet uti fullkomlig ordning sätta. Om Sprutornes ankomst till stället böra de hwar för sig genast underrätta Politié-Borgmästaren eller de wederbörande Befälhafware derstädes, samt efter inhemtade Ordres utan tids utdrägt sätta hwar sin Spruta i rörelse, och öfwer hwarje, samt dem tilldelt Manskap föra Befälet och tillse, att hwar och en af Sprut-Servicen fullgör sin skyldighet, att wattentillförseln jemnt underhålles och att Sprutningen oafbrutit fortsättes,

28. §.

Till ändamålet hörer således, att hwarje Directeur söker förwärfwa sig nödig upplysning huru ett wäl inrättadt Sprutwerk bör wara sammansatt och rätteligen användbart göras: hafwa noga kännedom om alla till Sprutwerkens drift insatta tjenstförrättande personer,

eller det hwarje Sprutwerk tilldelte Sprutlag; deröfwer upprätta Namn-Rulla med anteckning öfwer hwarje persons dervid innehafwande befattning för att wid hwarje halfårs utgång så mycket lättare kunna i Directionen anmäla de under tiden wid Sprutlagen med döden afgångne personer eller dem hwilka af sjukdom eller andre tillfälligheter icke förmå längre wid Sprutorne tjenst göra, på det andre personer i de ej tjenstbares ställe måtte blifwa förordnade och fullt antal skickelige wid Sprut-Servicen aldrig saknas.

29. §.

Directeurerne böra wara tillstädes wid de försök, hwilka efter wederbörandes förordnande Wår och Höst, eller så ofta nödigt anses, anställas med Sprutwerken, för att dels utröna deras tillstånd, dels tillwänja de tjenstförrättande uti deras befattningar.

30. §.

Sedan Sprutor och Redskap efter begagnandet wid Wådeld, eller då de till Besigtning eller Försöks anställande, blifwit uttagne, bör hwarje Directeur hwar för sin Spruta besörja, att de till Brandhuset blifwa återförde och efter Inventarium utrönas hwad deraf fattas, om hwars återfående behörig anstalt genast bör fogas och strax derpå Sprutor och Redskap öfwerse och de befunde bristfälligheter ofördröjeligen bättra och i fullt tjenstbart stånd försätta, så att de alltid måga wid hwarje olyckstillfälle fullt swara till ändamålet.

31. §.

Hwarje Directeur bör för hwar sin Spruta upprätta fullständigt Inventarium på så wäl Sprutans beskaffenhet till alla dess delar, som dertill hörande Brandredskap och af detta Inventarium alltid äga tillgång för att, när som helst wederbörande det fordra, genomgå och utrönas om hwarje del af Spruta eller Redskap är, efter hwad bör wara, i fullkomligt tjenstbart stånd; i hwilket afseende Directeurerne jemwäl böra hwarje half år uti Vice-Directeurerne och

Sprutmästarens samt Strålförarnes närvaro anställa Syn öfwer berörde Inventarier och bristfälligheter till iståndsättning hos Directionen anmäla.

Af dessa Inventarier bör ett Exemplar hos Directionen alltid förwaras; äfwensom Politie-Borgmästaren och Vice-Directeurerne böra deraf hwardera ett Exemplar erhålla.

32. §.

Skulle någon af Vice-Directeurerne utaf sjukdom eller annat lagligt förfall blifwa hindrad fullgöra hwad nedanføre kommer att föreskrifwas, äga Directeurerne hwar för sin Spruta, af Brandqvartermästare eller andre skicklige personer genast på stället om Eldswåda är för handen, förordna ersättning, äfwen andre i deras ställe samt Politie-Borgmästaren derom underrätta. Är ej Eldswåda förhanden, bör ersättning ske efter öfwerläggning med Politie-Borgmästaren.

33. §.

Hwarje Spruta tilldelas en Vice-Directeur, som äfwen äger Säte och Stämman i Directionen. De föreståda Directeurerne[s] ställe wid hwar sin Spruta, så ofta desse af sjukdom eller annat lagligt förfall äro ifrån tjenstgöring hindrade och böra i öfrigt biträda Directeurerne uti de dem uppdragne befattningar; till hwilken ända de böra om Directeurerne åliggande äfwa sig noga underrättade, för att dem wid hwarje tillfälle behöfwet fordra kunna fullgöra.

34. §.

Wid Sprutförsök och under Eldswådor tillhör dem att tillstådes wara och hafwa uppsigt å hwar sitt Sprutlag, att de sine förrättningar ordentligen och kraftigt fullgöra, samt på det hwarje derwid anställd arbetare icke måtte om dess pligt sakna nödig kännedom, dem derom underrätta och sedermera tillhålla dem att driftigt sine skyldigheter fullgöra, under uppmuntringar att hwarken af fruktan för fara, eller af tröghet och motvilja något åsidosätta, som Eldens snara släckning kan befordra.

35. §.

De böra äfwen uti behörig ordning hålla all uti Brandhuset befintelig och hwarje Spruta tillhörande mindre Brandredskap, af Brandsegel med Block och Linor, Brandstegar, Brandslakar, Säck med bärstänger, Ämbare med Linor, Handsprutor, Jernspett, Spadar, m. m. efter derå meddeladt Inventarium.

36. §.

Wid yppande Eldswåda, böra de ofördröjeligen förfoga sig till Brandhuset och biträda Directeurerne, att genast låta afföra Sprutwerken till Brandstället och derwid tillse, att nödigt antal Wattenkär, jemte Bärstänger och Ämbare med Linor, tillika åtsölja och af Wattenbärare till Brandstället fortskaffas, samt derefter vidare affärda annan behöfwelig Redskap genom Brandwäktarne, hwilka enligt Brandwäkts-Reglementet en sådan skyldighet owilkorligen åligga.

37. §.

Som Directeurerne böra åtfölja Sprutwerken till Brandstället, böra Vice-Directeurerne qwarstanna i Brandhuset för att, efter Politie-Borgmästarens eller Directeurerne Requisition, ytterligare utlemna den Redskap, som vidare finnes behöflig; hörandes wis man sådan Redskap emottaga och den till Brandstället medfölja samt derstädes till Directeuren aflemna, som om dess vidare vård äger förordna.

38. §.

Vice-Directeurerne äga under tiden tillse, att inga obehörige personer uti Brandhuset sig insmyga och någon Redskap olofligen åtkomma; hwarföre derstädes, då mörkt är, ljus uti lyckta bör upptändas och hållas lysande.

39. §.

Sedan erforderlig Brandredskap blifwit från Brandhuset afförd, böra Vice-Directeurerne tillåsa rummet och till Brandstället skyndsamt sig begifwa för att uti Sprutwerkens drift med Directeurerne deltaga.

40. §.

Enär Vice-Directeurerne, under Directeurernes förfall från tjenstgöring uti dess pligter inträda, äga de i detta fall genast, under påstående Eldswåda, på stället, kalla någon annan, af redan tilldelte förrättning ej hindrad person, att deras ställe företräda och dess plats genast svida ersätta. Wid andra tillfällen bör förfallet hos Politie-Borgmästaren till ersättning efter öfwerläggning anmälas.

41. §.

Som Vice-Directeurerne under uppehållet i Brandhuset närmast äro i tillfälle att utröna huruvida Tornwäktarne fullgöra sine skyldigheter, att ordenteligen klämta, och utsätta de för Dag och Natt fäste ställde, uti Kyrkotornet förwarade Brandsignaler böra de, i fall Tornwäktarne i en eller annan måtto något häraf åsidosätta, genom anrop eller budskickning beordra dem, det felaktiga rätta och försummelsen derefter hos Politie Borgmästaren eller Detail-Föreståndarne, till laga bestraffning anmäla.

42. §.

Så widt möjligt är bör uti Inventario eller särskildt antecknas de från Brandhuset utlemnade Redskapspersedlar, för att efter Eldens släckning kunna efterfrågas. Wid åter emottagandet af de utlemnade Brandredskaps persedlar, eller om Natt är påföljande hwardag, böra de uti Directeurernes, Brandqvartermästarnes och Sprutmästarnes närvaro noga öfwersees och om dervid någon persedel skulle finnas skadad och förderfwad, eller ock saknas, bör sådant Ordföranden genom Directeuren tillkännagifwas, på det efter skyndsamt anmälan i Directionen, om den skadade persedeln iståndsättning må kunna fogas nödig anstalt och i sednare fallet den förlorade persedeln genom efterlysning eller annan werksam åtgärd må kunna efterspanas och återfås.

43. §.

Uti hwarje af Stadens fyra Hufwud- eller Brandqvarter böra finnas twenne Brandqvartermästare; dem åligger att åtfölja den årliga Brandsynen, hwarje twenne inom de dem tilldelta Brandqvarter, derunder de skola sig till efterrättelse den föreskrift Wällofl. Magistraten Brandssyningsmännen gemensamt meddelar samt Brand-Reglementet och Författningarne i allmänhet bjuda; de böra dervid söka inhemta nödig kännedom om Byggnadernes läge och beskaffenhet, Eldstädernes sträckning genom wåningarne, utrymme å Tomterne, wattentillgång i Brunnar m. m., på det de wid Eldswådor måtte derom kunna gifwa nödige upplysningar.

44. §.

Wid uppkommande Eldswådor böra de ofördröjeligen förfoga sig till Brandstället inom hwarderas Qvarter och skyndsammast widtaga de kraftigaste anstalter till Eldens släckning; i dess början, med den Redskap som på stället eller i grannskapet är befintelig, närmare underrätta sig om belägenheten omkring Brandstället, för att kunna anwisa tjenligaste platsen för Sprutwerken wid ankomsten och hwarifrån wattentillförseln beqwämligast och snarast antingen utur Brunnar eller från angränsande Cisterner kan befordras, att på Brandplatsen sig hos wederbörande Befäl anmäla för att meddela nödige upplysningar om Husens indelning, Eldstädernas beskaftenhet och Byggnadernes mer eller mindre närbelägenhet intill Grannarnes å ömse sidor tillstötande inne- och uthus, och sedermera till verkställighet befordra de befallningar, hwilka i och för Eldens släckning blifwa utfärdade.

45. §.

De öfrige Brandqvartermästarna, inom hwilkas Qvarter Elden icke härjar, böra å Brandstället fästa uppmärksamhet derå, om för de arbetande någon fara synes å färde genom Takpannors, Rännors, Skorstenars neraskande m. m., och sådant tidigt tillkännagifwa, på det till olyckors förekommande nödiga och säkra anstalter i ögonblicket måga kunna widtagas.

46. §.

Att Sprutwerken icke sakna tillförsel af erforderligt watten, och det framskaffade oafbrutit påfyllas; att Sprutlagen sine skyldigheter driftigt fullgöra, och då ombyte af de arbetande efter omständigheterna och wederbörande Befäls föreskrift erfordras, biträda Vice Directeurerna, och hålla hand deröfwer; att Manskaper aflöses man för man, så att när en afgår, genast en annan träder i stället, och Sprutwerken således bibehålla deras owunde drift och Wattustrålarne icke förlora deras kraft.

47. §.

Att från huset der elden är lös något af Meubler eller annat Gods icke utkastas å det ställe, hwarest Sprutwerken blifwit ställdes, utan om nöden påkallar räddning af den för Elden blottställdes Egendom, bör den undan vinden å annan sida af Huset utföras, der transporten utan hinder kan verkställas och godsets undanflyttning befordras, helst genom körning af de Hästar och Wagner Husägare för detta behof låta affärda, och hwilka böra wara hopsamlade på sidan af det brinnande Huset, utan att wara Sprutorne i vägen. Börande den, som transporterar godset, åtfölja det till annat säkert förvaringsställe i Staden, der Ägaren med full wishet kan påräkna detsamma återfå.

48. §.

För öfrigt böra Brandqvartermästarna biträda Directeurerna och under-Directeurerna uti de dem tillhörige befattningar,

49. §.

Inom hwarje Brandqvarter böra finnas 2:ne Brand-Rotmästare, hwilka wid uppkommande Eldswåda inom hwar deras Rotmästerskap eller Brandqvarter skyndesammast böra förfoga sig till Brandstället och om faran underrätta dem Huset bebo och närmaste Grannar, sorgfälligt bemöda sig med deras biträde och den hjälp af Manskaper möjligen på stället kan erhållas, eller ock ditkallades, dristigt med Brandqvartermästarna widtaga alla anstalter, hwarmedelst Eldens utbredande i sin början kan förekommas, om icke, innan det Stadens Brand-Redskap med tillhörande Service hinner ankomma, för att släckningen fullborda.

50. §.

Wara beredde anwisa de ställen hwarest, watten utur Brunnar eller från närmast derintill belägne Cisternor står att afhemta, och sedan den ankomne Brandredskapen blifwit satt i werksamhet, afwisa ifrån Brandstället alla obehörige dit ankommande sysslolösa personer, samt inställa sig hos den Befälet förer, för att verkställa hvad i afseende på släckningsanstalterna kan befallas widtaga.

51. §.

Af de öfrige Sex Brand-Rotmästare, hwilkas Brand-Rotar af lösskommen Eld icke hemsökes, böra 2:ne i egenskap af Wattenmästare begifwa sig till de närmast intill Brandstället befintelige Brunnar eller närmast belägne Cisternor, för att wattenhemtningen skyndsamt befordra, genom antingen bärande eller körande, på sätt att de som föra watten till Brandstället skola sig åt högra sidan, och de som återkomma derifrån till ytterligare hemtning åt vänstra sidan, och hwarmed fortfares så länge behof af watten är nödigt; tillseendes derunder att fulla kärl tagas och påfyllningar med ordning verkställas, til befrämjande hwaraf de äga erhålla biträde af Stads-Fiscalen och Politie-Betjeningen.

52. §.

Twenne andra Åler besörja, att alla å de till Brandstället angränsande och ledande gator boende Husägare, i händelse Wådel[d] utbryter då mörkt är, ställa brinnande Ljus i fenstren, på det de till Brandstället fram- och återtågande måga skyndesamt kunna wä[g]ledas att obehindradt förrätta sine göromål.

53. §.

De öfrige 2:ne af desse Brand-Rotmästare biträda Brandqvartermästarne uti dem tillhörige befattningar, hwaraf den som åtager sig tillsynen öfwer flyttningen af det gods som från stället kan räddas och undanskaffas, bör foga anstalt att de ankommande Bergningsgods-Kärrorne samlas å wiss utsedd plats nära intill Brandstället, för att alltid när så erfordras wara att tillgå.

54. §.

Sprutlag kallas alla de Personer, som blifwit utsedde och förordnade att förrätta det arbete som erfordras till Sprutwerkens drift och werksamhet, och utgöres af efternämnde befattningshafwande, hwilka till antalet äro flere eller färre, efter den olika styrka, som i afseende på Sprutwerkens swårare eller lättare rörlighet är nödig, nemligen:

Fahndragare.

Sprutmästare.

Strålförare.

Slanghållare.

Pumpare.

Wattenöskare och Bärare.

Wattenförare.

Sprutslagare.

I allmänhet består de till Sprutlagen hörande personers skyldigheter derutinnan, att så snart Wådeld Dag eller Natt förmärkes, eller tecken dertill genom Skott, Klämtning eller Trumslag gifwes, mangrant ofördröjeligen begifwa sig till Brandhuset, befordra Sprutwerken till Brandstället, och de hwar och en tilldelade befattningar, efter hwad nedanföre bestämmes,

intaga samt med förenadt drift genast sätta Sprutwerken i rörlighet; iakttagandes dervid hwarje Sprutlag den ordning sig emellan, att de wid hwarje Spruta arbetande indelas i 2:ne lika delar, hwilka jemte aflösa hwarandra, och det lediga antalet af hwarje Sprutlag ställa sig straxt bakom dem som först kommit i verksamhet, för att sedermera hastigt kunna man för man omväxla uti arbetet, så att driften beständigt fortfar och bibehålles, och hwilket ombyte jämnt underhålles, på det samma Arbetare ej måga öfwer förmågan använda sine krafter, utan under ombytestiden hemta någon hwila, hwarå Directeuren owi[s]terligen böra fästa uppmärksamhet; i öfrigt driftigt och oförtrutet förrätta hwar sine åliggander, utan all egensinnighet eller motwilia, efter den föreskrift Sprutmästarna lemna, och den befallning Befälhafwaren efter omständigheterna meddelar; ingalunda från Brandplatsen afgå, utan lagligt och hos närmaste Förman anmält förfall, före än elden efter föregången undersökning blifwit släckt och behörigt tillstånd gifwit till Sprutwerkens återförande till Brandhuset, de böra infinda samt upprop för sig gått, till utrönande huruvida en eller flere af Sprutlagen sig undandragit, warit försummelige uti sine åligganden, wisat obotamhet, undsagt sine kamerater, eller utan tillstånd bortgått, på det de i slika fall felaktige genast derefter måga efter Remiss till Stads-Fiscalen kunna tilltalas och till ansvar efter omständigheterna befordras.

55. §.

Att förekomma förebärande ursägt det de till Sprutlagen hörande personer icke med wishet känna hwad förrättning de samma tillkomma, skall en hwar tilldelas en så kallad Brandbricka, som utmärker innehafwande befattning, och hwilken wid Wådel[d]ar alltid bör bäras uti band på bröstet, så att alla kunna ordenteligen infinna sig wid sine befattningar och till deras förrättande obehindradt framkomma; äfwen Befälhafwarne kunna urskilja wid hwilket arbete hwardera blifwit indelad. Deße Brandbrickor låter Directionen förfärdiga och en hwarje person, efter dess tilldelade befattning, tillställa och hwilka en hwar wid afgåendet till Directeuren återlemnar, för att efterträdaren tillställas.

Enskilte tillhör de wid hwarje Spruta indelade personer:

56. §.

Fahndragare, eller de personer, som blifwit utsedde att bära de hwijtmålade med Stadens Wapen och hwarje Sprutas Nummer tecknade Fahnor, hwilka skola utmärka de Staden enskilt tillhörande Sprutor, till rättelse för de af Borgerskapet hwarje Spruta tilldelade personer, att desse säkrare kunna genast å hwar sin plats sig inställa, böra wid yppande Wådeld ofördröjeligen från Brandhuset afhemta hwar sin Fahna och dermed åtfölja Sprutan till Brandstället och dermed upphöjd, alltid synlig Fahna intaga det ställe Directeuren eller Sprutmästaren anvisar, och hwarest det framförde watten belägligast kan i hwardera Sprutan tömmas, på det de som bära eller köra watten desto snarare måga finna stället der de böra stanna.

Fahndragarne ega således icke utan tillstånd gå ifrån Sprutstället, och böra i öfrigt hafwa uppsigt derå, att, till förekommande af oordningar bland de arbetande, inga andra än de till hwarje Sprutwerk hörande personer, hwilka af de dem tilldelade Brickor lätt kunna urskiljas, måga till Sprutwerken framtränga; wid afgåendet från Brandhuset böra Fahndragarne medtaga den så kallade Redskapssäcken, i händelse Sprutslagarne då redan icke hunnit ditkomma, hwilkas egenteliga skyldighet det eljest är, att Redskapssäcken till Brandstället framskaffa.

De af Borgerskapet, som äro kunnige uti Sadelmakare- eller Skomakare-Handtverket, böra helst till Fahndragare utses, på det, om behofwet fordrar, de måtte uti arbetet understödja

Sprutslagarne, i fall Slangorne under Wådelden skulle tarfwa någon lagning, eller om Sprutslagarne tröttna, med dem ombyta att hålla Fahnan.

57. §.

Sprutslagare. Dertill förordnas af Borgerskapet de, hwilka lärt Skomakare- eller Sadelmakare- Handverket och om all Lädersömnad äga bästa kännedom, helst deras förrättning egenteligen derutinnan består, att hafwa noga tillsyn öfwer de till Sprutwerken hörande Slangor, att de alltid äro helfärdige och med tjenlig smörja blifwa wäl insmorde, så att de äro mjuke och wattentäta, när som helst de behöfwa nyttjas; att de icke snärjas eller brytas wid de flere delar af Slangens sammankopning; att om någon af Slangorne under nyttjandet wid Wådeld söndergår, sådant genast å stället laga och hjälpa med till hands warande medel såsom Buksning, Bindlappors påsättande och fastsurrande med afwaxad garn, hwilka Materialier, jemte nödige Werktyg, genom Sprutslagarnes försorg, alltid böra wara att tillgå, uti en hwarje Sprutwerk tillhörig Redskapssäck, den de wid första tecken till Eldswåda böra medtaga wid Sprutors afförande till Brandstället, hwarest dem är betagit att då de, om Branden skulle länge påstå, af arbete finna sig trötta, med Fahndragaren omwäxla att hålla Fahnan, hwarföre ock de nära Fahnan intaga sin plats, för att alltid wara tillgängelige när behofwet dem påkallar. Sedan Sprutwerken efter Eldens släckning blifwit till Brandhuset återförde, böra Slangorne till sine delar söndertagas och hwarje del upphängas att wattnet afrinner samt derefter Sprutslagarne låta sig högst angelägit wara, att besigtiga Slangorne, bristfälligheterna iståndsätta och i öfrigt Slangorne, efter nödig torkning, wäl insmörja och i Sprutverket åter insätta; dock bör en del af Slangan alltid wid Sprutan wara fastsatt, för att när som helst nöden det fordrar, genast kunna begagnas.

58. §.

Sprutmästare äro de personer bland Borgerskapet, hwilka det närmast och förnämligast tillkommer att hafwa tillsyn och wård öfwer Stadens Sprutwerk med hwad dertill hörer; härtill utses skicklige och oförtrutne Män, som äga begreppswud kännedom huru ett fullständigt Sprutwerk med tillhörigheter bör wara sammansatt och inrättadt samt på bästa sätt kunna göras användbart; följakteligen äga kännedom att, om under nyttjandet något deraf skulle söndergå, sådant hjälpa så widt det skadade är af den beskaffenhet, att Werket kan utan att förderfwas likwäl nyttjas, samt för öfrigt deraf görmål derutinnan bestå, att, i anseende till den dem åliggande wård om Sprutwerken, oupphörligt tillse att icke något deraf genom hwarjehanda oförmodade tillfälligheter skadas eller förderfwas, tidt och ofta smörja Sprutwerken, särdeles dess werk-sammaste delar, såsom Pumpwerk, Stöckar, m. m., så att dess werkan alltid må wara lätt och kraftig, hela sammansättningen stadig och fast tillskrufwad, med ett ord: alltid hållas uti god ordning; att med första tecken till Wådeld genast begifwa sig till Brandhuset och ofördröjeligen låta Sprutwerken af Sprutlagen, hwilka owilkorligen äro Sprutmästarne hwad skyldige, till Brandstället afföra, wid ankomsten dit, i förening med Directeurerne och Vice Directeurerne, utse tjenligaste stället i afseende på det brinnande Husets belägenhet m. m. för Sprutwerkens placering, så att icke allenast Elden lättast och med mästa fördel åtkommes, utan äfwen tillräckeligt utrymme, icke mindre för de Arbetande än särdeles Wattentillförseln winnes och så fort sig möjligen göra låter anskaffa erforderlig wattentillgång, och hålla Sprutorne färdige; dock icke förr börja pumpningen, än tillstånd dertill från den Befälet förer blifwit gifwit. Såsom Answerare för hwar sitt Sprutwerk, böra Sprutmästarne icke afwika från sine platser eller tillåta någon af Sprutlagen, utan tillstånd, från Brandplatsen afgå, eller från arbetet sig aflägsna; om nöden icke så tränger, icke heller afresa från Staden, utan att sådant genom Directeuren hos Stadens Politie-Borgmästare anmäla och bifall dertill erhålla. Sedan elden lyckligen och wäl hunnit dämpas, bör Sprutmästaren åtfölja Sprutverket till Brandhuset

och genast, eller om hinder mötes, dagen derpå detsamma öfwerse, hwarwid Sprutlagen böra biträda och desse således i förra händelsen dessförinnan icke hemförlofwes, eller i sednare wägra tillstädekomma, på det, i fall något bristfälligt skulle finnas, detsamma skyndesammast måtte blifwa hjälpt och i ståndsat, efter anmälan hos Directeuren, samt Sprutwerken således alltid, när nöden påkallar, wara i fullkomligen tjenstfärdigt stånd.

59. §.

Vice-Sprutmästare. Härtill böra ock antagas driftige och påliteliga Män, som äga tillförlitelig kännedom om Sprutwerkens sammansättning och begagnande, helst de böra icke allenast biträda Ordinarie Sprutmästarne uti deras befattningar, utan då, när desse erhållit behörig permission eller af sjukdom hindras sine befattningar bestrida, träda i deras ställe, hwarföre de ock alltid böra inställa sig wid så wäl Wådelddar, som då Sprutförsök anställas, samt sedan Sprutwerken å Brandstället blifwit satte uti drift, hafwa noga uppmärksamhet å Sprutslagen, huru de sine befattningar fullgöra, rätta hwad felaktigt förekommer, så att Sprutwerken med deras tillhörigheter genom okunnighet och owarsamt umgående icke förderfwas, samt i öfrigt genom wänligt bemötande bidraga att arbetet hurtigt och kraftigt förrättas.

60. §.

Strålförare utgöra wid hwarje Sprutwerk ett antal af fyra personer, på det de så mycket oftare måge med hwarannan kunna omwäxla wid Strålröret, emedan ledningen och riktningen deraf är ett både beswärligt och påkostande arbete. Men af styrka, oförtrutenhet, werksamhet och oförskräckthet böra derföre härtil förnämligast förordnas; emedan Strålen och Wattnet medelst Rörets behöriga och rätta ansättning, efter Sprutmästarens anvisning, erhåller desto fullkomligare kraft att qwäfwä Elden. Wid Wådel[d]ar blifwer det derföre nödigt, att de skola sig gemensamt wid Slangröret, för att så mycket snarare och oftare kunna med hwarandra ombyta wid Strålens ansättande, då de förmärka att enderas armstyrka aftager, eller de i anseende till hetta och köld icke uthärdar att dermed oafbrutit fortfara, hwarwid de böra noga iakttaga att den från Strålen afgående öfwerlemnar hand för hand wäxelwis sjelfwa röret till den emottagande, helst i annat fall Wattenstrålen förlorar sin rigtning och kraft att häftigt och ymnigt utforssa.

61. §.

Slanghållare äro de personer, som uti jemn sträckning upprätthålla Slangorne efter anwist ledning, hwarföre ock de alltid böra bibehålla oförändrad ställning, emedan wattnet från Sprutwerken eljest förlorar dess driftiga och oafbrutna werkan. Skulle under fortfarande Wådel[d] omständigheterna föranleda till Sprutwerkens förflyttande till winnande af fördelaktigare ställning, böra Slanghållarne lämpa sitt ombyte derefter, med iakttagande att Slangen icke släppes, så att den blifswer släpande på marken, böjd eller wriden, och deräst de å Slangen förmärka någon den minsta bristfällighet, skyndsammast sådant tillkännagifwa, antingen Sprutmästaren eller Directeuren för Sprutan, på det anstalt till deß snara bättrande må kunna genom Sprutslagarne fogas. För hwarje Sprutwerk är ett wist antal personer förordnade. För Sprutverket N:o 1, såsom störst, 20 stycken, och för Sprutan N:o 2 16 stycken, indelte uti 2:ne Slanglag wid hwarje Spruta, under benämning af N:ris 1 och 2. Deß Slanglag omwäxla med hwarandra, då det arbetande Slanglaget behöfwer hwila, på så sätt, att alla icke afgå på en gång, utan man för man efterlemna Slangen till de tillträdande, hwarmedelst Slangen alltid blifwer bibehållen wid sin jemna rörelse och kunna Slanghållarne, då de komma flere än behofwet fordrar, till andre arbeten beordras.

62. §.

Pumpare kallas de personer, som sätta Pumpwerken i gång och genom hwilkes jemna och oafbrutna werksamhet wattenets häftigare och ymnigare utprässes och werkan blifwer starkare och fullkomligare. I anseende till inrättningarnes olika beskaffenhet wid Stadens twenne Sprutor, fordras större handkraft wid N:o 1 än N:o 2 och således flere Pumpare N:o 1. 24 anslås, N:o 2. 16. De böra likwäl wid hwardera Sprutan uti 2:ne Pumplag indelas, hwilka uti pumpningen man för man aflösa hwarannan, så att den ena afdelningen får hwila medan den andra pumpar, och som driften genom uppehåll i pumpningen förloras, bör aflösningen ske hastigt och ordningsfullt, på en gång, man för man, och den hwilande afdelningen wid hwarje ombyte ställa sig å ömse sidor om pumpställningen för att ständigt wara tillhands att aflösningen hastigt verkställa.

63. §.

Wattenbärare åligga, att under påstående Wådeld oafbrutit förse Sprutwerken med tillräckligt förråd watten genom bärning uti Kärar och Ämbare från närmast intill Brandstället belägne Brunnar eller Cisterner, intill deß större tillgång genom körning hinner framskaffas, och watten uti Sprutkaren uttömma och dem jemnt hålla fyllda, så att wattenbrist icke afbryter släckningen, och böra de derföre wattenbärningen med yttersta bemödande fullgöra.

64. §.

Wattenöskare böra finnas wid Sprutkaren, att wara till reds genast uttömma framkördtne Karr, eller framförde Käl, så att Bärare och körare icke måga blifwa uppehållne; äfwen att wid Brunnar eller Cisterner biträda Bärare och i synnerhet Körare att fylla Karr och Käl.

65. §.

Wattenförare och Bergnings-Godskörare. De af Borgerskapet eller andre Stadens Innewånare, hwilka äga en eller flera hästar, böra af Christelig pligt wid första tecken till Eldswåda owilkorligen till Brandstället låta framföra watten och undanföra bergadt gods. De böra till hwardera behofwet fördelas och Wattenförare hafwa wagnar med Lådbräder och Watten-Kar, Trattar, Kjør och Ämbare, samt Godsförare, Wagnar med hästar och nödige bindsläg.

66. §.

De förra böra det tidigaste och skyndsammast möjelig[t] är fylla watten uti Faten och dermed till Eldens släckning hasta till Brandplatsen och stanna wid det ställe Sprutwerkens Fahnor utmärka och, efter den föreskrift dem meddelas, det medförde watten uti wattenkaren uttömma och genast återwända till närmaste ställe watten står att erhålla, att ytterligare watten hemta och dermed fortfara så länge behofwet till Eldens släckning det fordrar; till hwilket ända behöflig antal till deras bestående fram- och återfart till och från stället, af dertill utsedde wederbörande, förut bör wara fogad och hwilka äfwen tillsäga dem om den ordning de för fram- och återfarten, till förekommande af hinder och uppehåll, böra iakttaga; äfwensom anwisa närmaste stället för wattenhämtningen. Uti gifwen ordning böra de hålla efter hwarandra och ifrån denna ordning icke afwika, eller i bredd framtränga, hwaraf uppehåll, trängsel och oordning förorsakas, endast de eftersta genom anrop till de första i raden påskynda framföringen, och efter wattuttransportens uttömning, ofördröjeligen från wattenkaren sig begifwa, den särskilta wäg dem äfwen blifwit anwist.

67. §.

De-Hästtagare åter som blifwit anslagne att undanföra den för Elden blottstälde Lös-Egendom, böra på afstånd från Brandstället stånda å den plats wederbörande dem anwisar, och så snart något gods dem öfwerlemnas, detsamma till det af wederbörande eller Ägaren dem anwist säkert och från vinden aflägs ställe undanföra och till säker och pålitelig man öfwerlemna, på det att det undanförda godset må utan förlust för Ägaren kunna återfås, och hwarföre den godset emottager alltid bör answara. Till denna Transport från Brandstället tages de gator der Wattu[k]örningen icke hindras.

68. §.

Lyctbärare. Dertill förordnas wise af Borgerskapet, att då Wådeld nattetid, eller då mörkt är, utbryter, utsända Manbara personer till Brandstället med lysande Lyktor, på det de, som med Eldsläckningen hafwa befattning, deraf wid deras arbetens förrättande måga sig betjena. Wid framkomsten intaga Lyctbärare deras plats wid Sprutwerken och rätta sig efter de föreskrifter dem af wederbörande meddelas.

69. §.

Ljus i Fenstern böra nattetid eller då mörkt är Husägare eller Hyresmän alltid hålla lysande wid de till Brandstället närmast warande gator, der wattenförsel, godsbergning eller musta rörelsen sker, på det, under mörker, oordning och hinder icke måtte förefalla.

70. §.

Stads-Architect jemte Timmermästare och Murmästare skola med Timmermän, försedde med yxor och Murare med tjenlige verktyg, böra wid första tecken till Wådeld skyndesammast begifwa sig till Brandstället och hwarje afdelning hwar för sig samlas, samt Stads-Architecten derom, den Befälet förer, genast rapportera, och äga de icke, utan wederbörligt tillstånd, ifrån samlingsstället afgå, på det de måga wara tillhands, att när så nödigt pröfwat, nedrifwa Bodar, Tak, Plank, Skorstenar eller annat förordnad blifwer, under iakttagande wid verkställigheten deraf, att Ägaren minsta skada möjligt är tillskyndas.

71. §.

Waterschouten, såsom Cooperdie-Sjösolkets närmaste Förman, är förbunden att, till vinnande af tillräckligt Handräcknings-Manskap, särdeles wid Brandsegels användande till gatars eller väggars betäckning, med dem af hemmawarande och i Staden boende Sjomän, om hwilkas Boningsställe han icke bör wara okunnig, han först och snarast kan samla, till Brandstället afgå och alla öfriga straxt derefter till kallet sig begifwa och hos Waterschouten sig infinna; börandes ock alla hemmawarande Coopverdie-Skeppare och Styrmän sig skyndsameligen dit föfoga, och dem åligga att Waterschouten biträda, wid Sjöfolkets indelning uti särskilte Rotar och derefter dem anförda wid de arbeten dem, efter wederbörande Befäls Ordres, kunna blifwa uppdragne, samt hålla noga tillsyn derå, att Sjöfolket stilla och lydaktigt sig förhålla, så wäl under afbidan att till arbete blifwa anwände, som ock under deß förrättande.

72. §.

Som de af Borgerskapet till Service wid Stadens Sprutwerk anordnade, icke äro så talrike, att ju ett förökadt antal personer är behöfligt för att uti tjenstgöringen wid Sprutwerken kunna uti behörig Ordning och efter behofwet aflösa dem, som under en långwarig Brand ensamt icke kunna uthärda, och dessutom under Wådel[d] högst angeläget är, att till hwarjehanda arbetens förrättande tillräckeligt Handräcknings-Manskap, genast när så påfordras, må kunna wara att

tillgå; bör, till följe af 16 §. 3 Cap. 1786 års Kongl. Brand-Reglemente, härtill användas icke allenast Handels-Betjente, Bodbetjenter, Gesäller, Lärogossar och Fabriks-Arbetare, som hunnit till 20 års ålder, eller äro manbara och af stark kroppsbyggnad, utan äfwen Tjenstedrängar hos dem af Borgerskapet, hwilka icke hålla Hästar och till Watten- och Bergningsgods-Körning icke blifwit anslagne; äfwensom de wid Coopvaerdie-Skeppswarfwet antagne Timmermän och Arbetare, hwilka samtliga förpligtas till lika ansvar för uteblifwande från uppkommen Wådeld, eller derunder wisad ohörsamhet eller oordentlighet, som de till Sprutlagen indelade; och på det deBe personer måtte kunna hållas i ordning, böra de indelas uti Rotar efter Brandqvarteren, hwarinom de hafwa tjenst eller deras Husbönder äro boende, samt till Styresmän för dem utses Handlande och Handtwerkare, hwilka i anseende till uppnådd hög ålder och dermed åtföljande mindre kropps-styrka blifwit fritagne från tjenstgöring wid Stadens Brand-Redskap, men hwilka likwäl icke sakna nödig verksamhet och kraft, till ett antal af minst 2:ne inom hwarje Brandqvarter, under den Magistrats-persons Befäl, Konungens Befallningshafwande dertill förordnar.

73. §.

Stads-Fiscalen bör, wid yppande Wådeld, skyndesammast förfoga sig till Brandstället hos den derstädes öfwer Stadens Sprutwerk Befälet förer, för att till verkställighet befordra de förordnanden, hwilka i afseende på Eldsläckningen, med hwad dertill hörer, kunna anses nödige; låta sig angelägit wara, att genom underhafwande Politié-Betjening posterande, efter öfwerläggning med Politié-Borgmästaren, fästa noga uppmärksamhet derå, att god ordning hålles å de till Brandstället ledande gator, så att ingen trängsel uppkommer, utan vägen är öppen och fri, särdeles för dem som framföra watten, hwilka wid fram- och återfarten böra hålla radwis efter hwarandra, om gatans bredd det medgifwer, annars böra Wattenbärare och Körare taga närmaste gatan från Wattenhämtningsstället och de återfarande färdas närgränsande gator; tillse att det framförda watten antingen genom bärande eller körande jämnt fördelas till de uti verksamhet satte Sprutor, så att de icke komma i saknad deraf och såmedelst sättas utur stånd att kunna verka till Eldens snara och kraftiga släckning; ombesörja att de personer, som åtagit sig att undanflytta något Gods för den Brandlidande, sådant skyndsammast verkställa, med den uppmärksamhet, att dels hinder undwikes för Eldsläcknings-anstalterna och Arbetarne derwid, dels Godset afföres genom aflägsna gator till säkert och från vinden belägit ställe, samt gifwa akt derå huru en hwar till Servicen af Brandredskapen hörande sine förrättningar fullgör, och att ordweyling dem emellan, buller och oreda förekommes; äfwensom att yppade försummelser, underlåtna skyldigheter, eller skadelige oordningar blifwa i laga ordning till ansvar beifrade.

74. §.

Af Politié-Betjening skola wid första tecken till Eldswåda, den hos Politié-Borgmästaren, Stads-Fiscalen, och den äldste af de på Torget i sin tour stationerade, ofördröjeligen skaffa sig säker underrättelse hwar Elden utbrustit och derom skyndesammast rapportera: den på Torget, hos Landshöfdingen, och de öfrige hos nämde hwarderas Förmän och derefter alla tre hos dem som Ordonnance under Eldswådan qwarblifwa och deras Ordres afwakta samt Wederbörande meddela. De öfrige böra genast till Brandstället sig begifwa och så widt de förmå och medhinna från Brandplatsen afhålla Omyndige och Barn, samt derstädes och på närgränsande gator och gränder stilla solicitationer af dem som wid Sprutwerken eller Eldsläckningen icke blifwit indelade, samt förekomma trängsel och oordningar å de gator Wattenförare eller Bärare skola fritt och obehindradt passera; och i öfrigt fullgöra de befallningar Wederbörande deras Förmän dem meddela.

75. §.

Stadens Mätare böra, i den händelse Wådeld utbrister i grannskapet af Rådhuset, genast inställa sig derstädes hos Executions-Fogden och jämte honom, med det biträde som efter Wederbörandes anvisning kan lemnas, söka förekomma Eldens utbredande, och om nöden så påkallar, besörja flyttning af Rådhusets Handlingar, på sätt och i den ordning de på stället warande Magistrats-personer förordna; på samma sätt förhålla de sig i fall Landshöfdinge-Bostället med Räntteri, Contoir och Canslie skulle wara i fara, och ställa sig till efterrättelse de Ordres Wederbörande i öfrigt derstädes meddela.

76. §.

I desse sistnämnde fall bör Stadens Arbetskarls-Lag sig genast wid det af desse ställen som kan wara i fara, sig genast begifwa och med Mätarne uti Räddning af Werkens tillhörigheter deltaga.

77. §.

Skulle nämnde 2:ne Embetswerk icke wara i fara, böra Mätarene biträda Politié-Betjeningen wid Brandstället och Arbetskarls-Laget fullgöra de arbeten, hwartill de i öfrigt kunna blifwa beordrade, och qwarblifwer hwar och en på den plats hwarwid blifwit tilldelad, intill Wederbörligt hemlof gifwes.

78. §.

Som erfarenheten wisat att Wakars upphuggning och öppna hållande wintertiden wid Siöstränderne, på sätt hittills warit der boende Husägare ålagdt, ofta blifwit åsidosatt, kommer denne Åtgärd hädanefter, så länge årstiden sådant fordrar, att af Brand-Redskaps-Directionen besörjas genom särskilt arbetsfolk, emot skälig wedergällning af Brand-Redskaps-Medlen.

79. §.

I allmänhet åligger det en hwar, att wid deß tilldelat arbete eller befattning under Eldswådan förblifwa, och derifrån icke afgå innan Wederbörande hemlof meddela; att under Eldswådan med oförtrutenhet, uppmärksamhet och nitifket bemödande, stilla och tyst, fullgöra de skyldigheter hwar och en i detta Reglemente blifwit föreskrifne, eller af Wederbörande kunna under tilfället blifwa utfärdade, och i öfrigt en hwar att ställa sig till undersånig efterrättelse hvad Kongl. Maj:ts Nådiga Brand-Reglemente den 17:de Februarii 1786 stadgar och innehåller.

80. §.

Derest någon wid den undersökning Högstberörde Kongl. Maj:ts Nådiga Brand-Reglemente uti 6 Cap. 1 §. förordnar, skulle befinnas hafwa warit frånwarande, eller icke uppfyllt sine skyldigheter, warit försumlig eller otidig, förorsakat gräl och oordning, wisat olydnad, och på Förmäns föreställning icke genast låtit sig rätta, ware förfallen till Böter efter försummelsens beskaffenhet, utom skadans ersättning, om den i vidare inträffat, från En Riksdaler till och med Fem Riksdaler Banco, hwilka Böter Brand-Redskaps-Cassan ensamt tillfaller.

81. §.

Hwaremot den eller de som wid Eldens släckning, eller till folks och gods räddning wisat sig behjertade och oförtrutne, eller i öfrigt sig nitifst utmärkt, böra i anledning af 2 §. i nämnde Capitel, efter Politié-Borgmästarens eller Directeurernes förslag och Brand-Redskaps-Directionens pröfning, med skälig belöning af Brand-Redskaps-Medlen uppmuntras.

82. §.

De Böter, hwilka till följe af Kongl. Brand-Reglementet eller denne Instruction de försummelige eller tredskande kunna blifwa ådömde, och hwilka genom Wederbörandes försorg owinfördröjligen böra genast, för att verka, indrifwas, skola användas till särskilt Fond för de till uppmuntran för ådagalagdt nit, rådighet och oförtrutenhet bestämde belöningar och särskilt uti Brand-Redskaps-Räkningarne redowisas, och det belopp Brand-Redskaps-Cassan emedelertid förskjuter, såmedelst efter hand ersättas. Carlskrona den 26:te October 1822.

På Förvaltningens Wägnar
C. af KLINT
Ordförande.

J. Sylvander,
Ledamot och Secretr.

Af föregående Instruction, hwilken i Reglementarisk ordning blifwit af BeredningsUtskottet den 31:sta December 1822 och Herrar Electorer den 27:de påföljande Augusti godkänd, af Wällofl. Magistraten den 27:de sistledne December gillad och af Konungens Befallningshafwande den 26 sistledne Februarii fastställd, lämnas Stadens Brandwakt[s]-Directionen härmedelst del till behörig efterrättelse.

Carlskrona den 27:de October 1824.

C. AF KLINT,
Ordförande.

J. Sylvander,
Ledamot och Secretr.